

derimod henvide til, at Retten, ogsaa hvis den forudgaaende Edfæstelse blev Regel, skulde have Adgang til efter Omstændighederne at udskyde Edsaffæggelsen til efter Afhøringen, da vil dette i mange Tilfælde være det samme som at forlange af Retten, at den skal træffe en Afgørelse inden de Momenter foreligge, hvorpaa Afgørelsen alene kan bygges. Endelig kan endnu henvises til, at man ved at begynde med Edsaffæggelsen udsætter selv samvittighedsfulde Vidner for ved den mindste Vaklen eller selvmodsigende Unøjagtighed i deres Vidnesbyrd at blive mindede om den af dem aflagte Ed, hvad der ikke blot kan gøre dem forvirrede i Øjeblikket, men kan paadrage dem Samvittighedskvaler, som de vanskeligt komme over.

I Henhold til disse Betragtninger er Udkastet blevet staaende ved den i den nu gældende danske Proces undtagelsesfrit gældende Regel, at Edfæstelsen foregaar efter Afhøringen, — en Regel, der ogsaa er optaget af den norske Lov (jfr. sammes § 185).

ad 5. Naar Kommissionen har fundet det rettest at optage en almindelig Bekræftelsesform til Brug i alle de Tilfælde, hvor Edsaffæggelsen støder paa særlige Hindringer, er dette sket dels for derved paa Processens Omraade at efterkomme det i Grundlovens § 79 udtalte almindelige Princip, dels af praktiske Hensyn. Ligesom det nemlig paa den ene Side er af stor Vigtighed ikke at slippe den Sandheds Garanti, som kan hentes fra den hos den store Del af Befolkningen eksisterende Respekt for Edens Hellighed, saaledes er det paa den anden Side ogsaa af Vigtighed, ikke at fritage eller udelukke de Personer, som mene ikke at kunne forsvare at aflægge Ed, eller som ikke tilhøre noget Trossamfund, for hvilket der haves en anvendelig Edsformular, eller for hvem Eden som saadan ikke har nogen bindende Betydning, fra at afgive Vidneforklaring under det største moralske Pres, som det efter Omsfændighederne er muligt at opnaa, og i alt Fald under det samme strafferetlige Ansvar, som Edsaffæggelse medfører. Naar der i § 110 er givet Adgang til at lade saadan højtidelig Erklæring træde i Eds Sted ogsaa med Hensyn til Personer, der erklære overhovedet ikke at have nogen religiøs Tro, uanset at vedkommende muligvis i det ydre henhører til et eller andet Trossamfund, er dette foruden af ovenanførte Grund tillige sket for at undgaa det forargelige i, at et

Vidne tages i Ed, efter at det maaske først har erklæret, at en Ed er ganske uden Betydning for det, men at det ikke har noget imod at aflægge en saadan, hvis det ønskes.

Hvad dernæst angaar den Form, hvori saadan højtidelig Bekræftelse skal afgives, da har man efter den norske Lovs Forbillede foretrukket Formen „paa Ære og Samvittighed“ som baade mere højtidelig og mere almenanvendelig end de andre Former, der har været paa Tale („jeg sværger“, „jeg lover“ etc.). Ifølge Straffelovens § 153 vil den ved den nævnte Bekræftelsesform tilsigtede strafferetlige Pression opnaas, uden at nogen Forandring i Straffeloven hertil er nødvendig.

Hvad enten Vidnets Bekræftelse er edelig eller ej, gaar den, som det siges i § 110, ud paa, at Vidnet forsikrer at have talt Sandhed og intet fortiet.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragrafer skal følgende bemærkes:

§ 98.

Forbeholdet i Paragrafen sigter for det første til de i §§ 99 og 100 udtrykkelig gjorte Undtagelser fra Vidnepligten og endvidere til den Begrænsning af Vidne-reglerne, som følger af de for Sigtedes Afhørelse givne særlige Regler. Ingen kan i samme Sag være baade Sigtet og Vidne, og den Sigtede kan følgelig ikke ved Anvendelse af de i §§ 106 og 113 nævnte Midler tvinges til at vidne hverken direkte angaaende sit eget Forhold eller angaaende andre under samme Sag Sigtede, og det selv om Genstanden for den Forklaring, der er Spørgsmaal om, udelukkende angaar disse sidste. Vil man fremtvinge Vidnesbyrd af den Sigtede, maa man først tilendebringe Sagen mod ham, hvorved dog bemærkes, at *Edfæstelse* af en medskyldig ifølge § 112 er udelukket. Endelig omfatter Forbeholdet de *stats- og folkeretlige Undtagelser* fra Vidnepligten. — Hvad den *forurettede* angaar, følger det af den hele forandrede Behandling af Vidneabilitet og Vidnepligt (den fri Bevisteori), at en saadan kan benyttes som Vidne, selv om han maatte kunne have Interesse i Forklaringens Genstand; og at dette gælder, selv om den forurettede i Henhold til § 36 optræder som privat Sagsøger, udtales udtrykkelig i § 371. — Hvad *Paatalemyndigheden* angaar, vil der ikke kunne være noget til Hinder for, at f. Eks. den Politimester, der har ledet Efterforskningen, lige saavel som en Arrestforvarer eller en